

Identifying and Explaining the Service Components of Libraries and Information Centers based on Information Society Criteria and Dimensions of Globalization with a Delphi Method

Mahnaz Mohseni

PhD. Student, Department of Knowledge and Information Science, Payam Noor University, Tehran, Iran. Mohseni92@pnu.ac.ir

Saeed Ghaffari

Associate Professor, Department of Knowledge and Information Science, Payam Noor University, Tehran, Iran (Corresponding author). s.ghaffari@pnu.ac.ir

Maryam Salami

Associate Professor, Department of Knowledge and Information Science, Payam Noor University, Tehran, Iran. m.salami@pnu.ac.ir

Mahmoud Moradi

Assistant Professor, Department of Knowledge and Information Science, Razi University, Kermanshah, Iran. mahmoudmoradi@razi.ac.ir

Abstract

Purpose: The purpose of this study is to identify the components of the 11 criteria of the information society and the 4 dimensions of globalization in the context of library and information center services, as well as to determine their relative importance from the perspective of researchers and higher education faculty members.

Method: This applied study was conducted using a qualitative approach through the Delphi method in three rounds with the participation of experts. The research population consisted of 10 professors and specialists from various universities with expertise in the information society and globalization. Purposive sampling was used for participant selection. The initial concepts were derived from a review of previous research using content analysis and were presented in an unstructured questionnaire. Following three Delphi rounds and based on controlled feedback and consensus among the experts, a structured questionnaire was developed using a five-point Likert scale ("very important", "important", "somewhat important", "less important" and "not important"). The study's validity was established through content and face validity, and its reliability was confirmed by expert approval and response rate, ensuring that the instrument effectively addressed the research objectives. Data collected after the three Delphi rounds were analyzed using descriptive and inferential statistics. To measure the level of agreement among panel members, Kendall's coefficient of concordance was employed, which showed improvement across the rounds. The Delphi process was concluded once a consensus was reached regarding the importance of the indicators.

Cite this article: Mohseni, M., Ghaffari, S., Salami, M. & Moradi, M. (2025). Identifying and Explaining the Service Components of Libraries and Information Centers based on Information Society Criteria and Dimensions of Globalization with a Delphi Method. *Sciences and Techniques of Information Management*, 11(1): 135-158.
<https://doi.org/10.22091/stim.2022.8543.1856>

Received: 2024-11-25 ; **Revised:** 2025-01-07 ; **Accepted:** 2025-01-26 ; **Published online:** 2025-04-04

© The Author(s).

Article type: Research Article

Published by: University of Qom.

Findings: After identifying 164 components across 11 criteria of the information society and 4 dimensions of globalization, the findings indicate that several factors significantly contribute to the transformation of the information landscape. Notably, providing timely services to enhance accessibility to databases scored 4.82 percent in the criterion related to the transformation of the job structure within the information industry. Additionally, facilitating the creation of local databases for national and international use through the expansion of information resources achieved a score of 4.84 percent in the criterion concerning the transformation of the job structure of the information market; providing facilities in adaptability with 4.84 percent in the criterion of the transformation of the job structure of information workers; teaching how to use the two-way communication between the user and the system through self-learning in a comprehensive manner with 4.85 percent in the criterion of the conscious social transformation of distance education; providing facilities in creating a suitable platform for people with common interests with 4.65 percent in the criterion of the conscious social transformation of remote news conferences; providing timely services in the quality of network marketing services with 4.80 percent in the criterion of the conscious social transformation of marketing through computer networks; Information services in rapid and direct communication of researchers with each other with remote monitoring with 4.65 percent in the criterion of information-based social transformation, creating an information network; training on how to use electronic communications in training efficient and skilled human resources with 4.82 percent in the criterion of information-based social transformation; providing timely services to audiences without a goal and plan with 4.70 percent in the criterion of political transformation based on passive speakers and mere consumers; information services in the acceptability and evidentiary power of electronic documents with 4.83 percent in the criterion of political transformation in formulating the law governing the exchange of information; providing facilities and opportunities in the sense of belonging to national identity with 4.80 percent in the criterion of cultural transformation in the sense of belonging to identity and the richness of true knowledge, the services of libraries and information centers have shown the highest level of importance in the information society from the perspective of researchers and higher education professors. Additionally, providing timely services to eliminate economic barriers and borders received a score of 4.70 percent in the economic dimension. Training on utilizing the cultural proximity of countries in relation to globalization scored 4.84 percent in the cultural dimension. Furthermore, timely services that promote the growth of civil society attitudes achieved a score of 4.80 percent in the socio-political dimension. Information services in education were rated at 4.65 percent, and timely educational services also received a score of 4.65 percent in the scientific and technological dimension. These factors have demonstrated the highest level of importance in the globalization of library and information center services from the perspective of higher education professors.

Conclusion: By identifying the standard components of the information society and globalization dimensions, and determining their relative importance in library and information services, this study underscores the value of aligning library service processes with these elements. Implementing these components can contribute to the integration of information and communication networks, facilitate the exchange of information, and ensure the accurate reception of content produced at the international level.

Keywords: Library and information center services, Information standards, Dimensions of globalization, Higher education, Delphi method.

شناسایی و تبیین مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی بر اساس معیارهای جامعه اطلاعاتی و ابعاد جهانی‌شدن با رویکرد دلفی

مهناز محسنی ^{id}

دانشجوی دکتری، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. Mohseni92@pnu.ac.ir

سعید غفاری ^{id}

دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران (نویسنده مسئول). s.ghaffari@pnu.ac.ir

مریم سلامی ^{id}

دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. msalami@pnu.ac.ir

محمود مرادی ^{id}

استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران. mahmoudmoradi@razi.ac.ir

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر، شناسایی مؤلفه‌های ۱۱ معیار جامعه اطلاعاتی و ۴ بُعد جهانی‌شدن در خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و همچنین، تعیین میزان اهمیت آنان از دیدگاه پژوهشگران و اساتید آموزش عالی است.

روش: پژوهش حاضر از نوع کاربردی بوده و به روش کیفی با رویکرد دلفی در ۳ دور با مشارکت متخصصان انجام شده است. جامعه پژوهش شامل ۱۰ نفر از اساتید و خبرگان دانشگاه‌های مختلف در زمینه جامعه اطلاعاتی و جهانی‌شدن متخصص بوده و روش نمونه‌گیری در بخش کیفی پژوهش از نوع نمونه‌گیری هدفدار است. مفاهیم اصلی به عنوان پایه و اساس، با بهره‌گیری از نتایج پژوهش‌های پیشین به روش تحلیل محتوا، به صورت پرسشنامه بدون ساختاریافته تهیه و پس از انجام سه دور دلفی براساس میزان بازخورد کنترل‌شده و اجماع نظرات متخصصین، پرسشنامه ساختاریافته با طیف لیکرت پنج گزینه‌ای با مقیاس «بسیار با اهمیت، با اهمیت، تا حدودی با اهمیت، کم اهمیت، و بدون اهمیت» تدوین شده است. روایی پژوهش، روایی محتوایی - صوری بوده و پایایی آن پس از تأیید اساتید و اطمینان از کارایی آن در پوشش اهداف پژوهش تحت تأثیر میزان پاسخ‌دهی قرار گرفته است. اطلاعات کسب‌شده پس از سه دور دلفی، با استفاده از شاخص‌های توصیفی و استنباطی انجام و سپس، تصمیم‌گیری و تصویب شده است. برای تعیین میزان اتفاق نظر میان اعضای پنل، از

پژوهش حاضر برگرفته از: رساله دکتری دانشجو: مهناز محسنی، با عنوان: «تدوین الگوی خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی با تأکید بر معیارهای جامعه اطلاعاتی و ابعاد جهانی‌شدن از دیدگاه پژوهشگران و اساتید آموزش عالی»، اساتید راهنما: سعید غفاری و مریم سلامی، استاد مشاور: محمود مرادی، ارائه شده در دانشگاه پیام نور واحد مشهد است.

استناد به این مقاله: محسنی، مهناز؛ غفاری، سعید؛ سلامی، مریم؛ مرادی، محمود (۱۴۰۴). شناسایی و تبیین مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی براساس معیارهای جامعه اطلاعاتی و ابعاد جهانی‌شدن با رویکرد دلفی. *علوم و فنون مدیریت اطلاعات*، ۱۱(۱): ۱۳۵-۱۵۸. <https://doi.org/10.22091/stim.2022.8543.1856>

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۹/۰۵؛ تاریخ اصلاح: ۱۴۰۳/۱۰/۱۸؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۰۷؛ تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۴/۰۱/۱۵

ناشر: دانشگاه قم

نوع مقاله: پژوهشی

© نویسندگان.

ضریب هماهنگی کندال استفاده شده که در هر دور نسبت به دور قبلی بهبود داشته است و پس از توافق نظر در مورد میزان اهمیت شاخص‌ها، فرایند دلفی متوقف شد.

یافته‌ها: پس از شناسایی ۱۶۴ مولفه در ۱۱ معیار جامعه اطلاعاتی و همچنین در ۴ بعد جهانی شدن، یافته‌ها نشان می‌دهد، تامین خدمات به موقع در افزایش دسترس‌پذیری به پایگاه‌های اطلاعاتی با ۴/۸۲ درصد در معیار تحول ساختار شغلی صنعت اطلاعات؛ فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در ایجاد پایگاه‌های داده بومی برای مصارف در سطح ملی و بین‌المللی از طریق گسترش منابع اطلاعاتی با ۴/۸۴ درصد در معیار تحول ساختار شغلی بازار اطلاعات؛ فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در تطابق‌پذیری با ۴/۸۴ درصد در معیار تحول ساختار شغلی کارکنان اطلاعات؛ آموزش نحوه استفاده در ارتباط دو جانبه کاربر و سیستم از طریق آموزش خودآموز به شیوه فراگیر با ۴/۸۵ درصد در معیار تحول آگاهانه اجتماعی آموزش از راه دور؛ فراهم‌آوری امکانات و تسهیلات در ایجاد بستر مناسب برای افراد با منافع مشترک با ۴/۶۵ درصد در معیار تحول آگاهانه اجتماعی کنفرانس‌های خبری از راه دور؛ تامین خدمات به موقع در کیفیت خدمات بازاریابی شبکه‌ای با ۴/۸۰ درصد در معیار تحول آگاهانه اجتماعی بازاریابی از طریق شبکه‌های رایانه‌ای؛ خدمات اطلاع‌رسانی در ارتباط سریع و مستقیم پژوهشگران با یکدیگر با نظارت از راه دور با ۴/۶۵ درصد در معیار تحول اجتماعی مبتنی بر اطلاعات ایجاد شبکه اطلاعات؛ آموزش نحوه استفاده در تربیت نیروی انسانی کارآمد و ماهر با ۴/۸۲ درصد در معیار تحول اجتماعی مبتنی بر اطلاعات ارتباطات الکترونیکی؛ تامین خدمات به موقع در مخاطبان بدون هدف و برنامه با ۴/۷۰ درصد در معیار تحول سیاسی مبتنی بر مخاطبان منفعل و صرفاً مصرف‌کننده؛ خدمات اطلاع‌رسانی در مقبولیت و قدرت اثباتی اسناد الکترونیکی با ۴/۸۳ درصد در معیار تحول سیاسی در تدوین قانون حاکم بر مبادله اطلاعات؛ فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در احساس تعلق به هویت ملی با ۴/۸۰ درصد در معیار تحول فرهنگی در احساس تعلق به هویت و غنای دانش حقیقی، بالاترین میزان اهمیت در جامعه اطلاعاتی خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی از دیدگاه پژوهشگران و اساتید آموزش عالی را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین، تامین خدمات به موقع در حذف موانع و مرزهای اقتصادی ۴/۷۰ درصد در بعد اقتصادی؛ آموزش نحوه استفاده در نزدیکی فرهنگی کشورها با توجه به جهانی شدن با ۴/۸۴ درصد در بُعد فرهنگی؛ تامین خدمات به موقع در رشد نگرش‌های جامعه مدنی با ۴/۸۰ درصد در بُعد اجتماعی - سیاسی؛ خدمات اطلاع‌رسانی در آموزش همراه با ۴/۶۵ درصد و تامین خدمات به موقع در آموزش همراه با ۴/۶۵ درصد در بُعد علمی و فناوری، بالاترین میزان اهمیت در جهانی شدن خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی از دیدگاه و اساتید آموزش عالی را نشان داده است.

نتیجه‌گیری: با توجه به شناسایی مولفه‌های معیار جامعه اطلاعاتی و ابعاد جهانی شدن و نیز، تعیین میزان اهمیت آنان در خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی، می‌توان نتیجه گرفت که با ترسیم فرایندها در خدمات براساس نتایج کسب شده، در یکپارچگی شبکه اطلاعاتی و ارتباطات و نیز، مبادله اطلاعات و دریافت دقیق از محتواهای تولید شده در سطح بین‌المللی کمک خواهد شد.

کلیدواژه‌ها: کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی، جامعه اطلاعاتی، جهانی شدن، آموزش عالی، روش دلفی.

۱. مقدمه

کتابخانه به عنوان بخش مهم و اساسی از مراکز آموزشی، نقش و اهمیت ویژه‌ای در به ثمر رساندن آموزش دانشجویان ایفا می‌نماید. سالیان درازی است که کتابخانه‌ها به اشکال مختلف وجود داشته‌اند. جهان امروز، جهان اطلاعات، ارتباطات و دانش است، از این‌رو توسعه علوم مختلف، عامل مهمی در پیشرفت هر جامعه‌ای محسوب می‌شود؛ گفته می‌شود کتابخانه از نشانه‌های بارز بالندگی فرهنگ و تمدن و مایه گسترش دانش و قوام آیین‌نامه‌ها و استحکام باور ملت‌ها است. کتابخانه‌های دانشگاهی یکی از مهم‌ترین مراکز اطلاع‌رسانی و اشاعه دانش هستند که اطلاعات مورد نیاز پژوهشگران را در زمینه‌های موضوعی مختلف در اختیار آن‌ها قرار داده و محلی است که دانشجویان برای تهیه منبع اطلاعاتی مورد نیاز خود می‌توانند به آن رجوع کنند. استفاده از کتابخانه بستگی به آشنایی هر دانشجو با کتابخانه و نیاز اطلاعاتی او دارد و تصور می‌شود که اکثر دانشجویان با نحوه استفاده از کتابخانه و منابع آن آشنا نبوده و این امر باعث عدم بهره‌گیری مطلوب آن‌ها از کتابخانه می‌شود (خوینی و حضرتی، ۱۳۸۸). در حال حاضر با تغییر محیط اطلاعاتی، کتابخانه‌ها با فرصت‌ها و چالش‌هایی روبرو هستند. فناوری اطلاعات تغییرات زیادی در نحوه شناسایی، تهیه، پردازش و انتشار اطلاعات مراجعه‌کنندگان کتابخانه ایجاد کرده است. کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی شاهد تغییر پارادایم جدیدی هستند. انتقال منابع و سیستم‌های اطلاعاتی از کاغذ به رسانه‌های الکترونیکی، پیچیدگی در نیازهای اطلاعاتی مراجعه‌کنندگان، افزایش هزینه و کیفیت اطلاعات را به همراه دارد که فناوری اطلاعات بر همه اجزای یک سیستم کتابخانه تأثیر گذاشته است (پاریک و گانگرا^۱، ۲۰۱۶). تحولات فناوری اطلاعات و ارتباطات و فناوری‌های دیجیتال، فرصت‌های گسترده‌ای را در اختیار متخصصان کتابخانه قرار داده است، تا از موانع تخصصی عبور کرده و امکان دسترسی بهتر به اطلاعات را گسترش داده و دید متخصصان را ارتقاء دهند (کومار^۲، ۲۰۱۶). با توجه به ویژگی تخصصی خواسته‌های کتابخانه‌ها، آموزش تخصصی قابل‌توجهی برای کارکنان موردنیاز است. بخشی از محتوای چنین آموزش‌هایی از طریق شناسایی انتظارات ذهنی و تجارب ادراک‌شده کاربران کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی به‌ویژه در ارتباط با چالش عصر حاضر یعنی جامعه اطلاعاتی و جهانی‌شدن تحقق می‌پذیرد. آگاهی از انتظارات و تجارب ادراک‌شده کاربران، کمک مؤثری برای شناسایی میزان موفقیت کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی در طی فرآیند جامعه اطلاعاتی و جهانی‌شدن بوده و سبب شناسایی نقاط قوت و ضعف

<http://stn.gom.ac.ir>

1. Pareek & Gangrade

2. Aduka

امکانات سخت افزاری و نرم افزاری لازم برای تحقق اهداف آن خواهد بود و موجب غنی تر شدن نحوه ایفاء نقش کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی در این زمینه می گردد (اوغوز و قربان اوغلو^۱، ۲۰۱۳).

جامعه اطلاعاتی، اگرچه مفهومی نسبتاً مدرن است، اما ریشه در انقلاب صنعتی و همچنین در توسعه پس از جنگ جهانی دوم در زمینه علم و فناوری دارد که باعث ایجاد انگیزه در بین کشورهای تازه صنعتی شده برای تضمین توسعه پایدار از طریق آن شد (گوزال هوک^۲، ۲۰۱۷). در جامعه اطلاعاتی مدرن، نقش های جدیدی برای کتابخانه ها تعریف شده است و انواع مختلفی از مدل های کتابخانه ای را به وجود آورده است. کتابخانه ها به روش دموکراتیک تر اداره می شوند، دارای سیستم ارتباطی انعطاف پذیرتر و سازمان دهی کار هستند و توسعه خدمات آن ها بر اساس کیفیت و کاربر است. توسعه زیرساخت اطلاعاتی و ارائه خدمات الکترونیکی مبتنی بر وب، امکانات جدیدی را برای کتابخانه های ایجاد می کند که تفاوت های اساسی با مدل سنتی کتابخانه دارد، در نتیجه در سال های اخیر تغییراتی در فرآیند و نحوه اداره کتابخانه ها رخ داده است (نووت^۳، ۲۰۰۴).

از مشخصه ها یا ویژگی هایی که جامعه اطلاعاتی و شبکه ای با آن تعریف می شود، جهانی شدن است. مطابق معیاری که وبستر ارائه می دهد، جهانی شدن مقوله ای است که ذیل جامعه اطلاعاتی معنا پیدا می کند (محمد دوست، عالیشاهی، ۱۳۹۷). جهانی شدن را می توان به عنوان یک فرآیند تعریف کرد، مثل جایی که کتابخانه های دانشگاهی یا مشاغل در مقیاس بین المللی شروع به فعالیت می کنند. شرکت ها برای بین المللی کردن کارکرد خود در این حوزه بارزتر هستند، آن ها مکان کارآمدی را برای کارهای خود انتخاب می کنند. ارزش نهادها در سراسر جهان متفاوت است، برخی از شرکت ها را جذب می کند، و برخی از آن ها را جابه جا می کند. نوع نیروی کار یک معیار حیاتی برای شرکت هایی که به دنبال احیای خود هستند، است (فگبه و همکاران^۴، ۲۰۱۹).

هدف اصلی کتابخانه جهانی این است که آثار مهم میراث علمی و فرهنگی جهان توسط فناوری چند رسانه ای در دسترس اکثریت مردم قرار گیرد و به این ترتیب محاوره و مبادله دانش، فراتر از مرزهای ملی و بین المللی ترویج می یابد. هدف از این کار بهره برداری از برنامه های رقومی موجود است. با این منظور که از دانش وسیع و پراکنده، مجمع های مجازی تشکیل گردد و توسط شبکه های جهانی، ارتباطات قابل دسترسی باشد، تا به این ترتیب توانایی خدمت به کاربر، افزایش یابد (زیل

1. Oğuz & Kurbanoğlu

2. Gausul Hoq

3. Nuut

4. Fagbe

هارت^۱، ۱۳۷۹). چنین وضعیتی حتی نقش تخصصی متخصصان کتابخانه را تغییر داده است. به عنوان مثال، گسترش منابع اطلاعاتی الکترونیکی، متخصصان کتابخانه‌ها را ملزم کرده است که مسئولیت بیشتری را برای به‌روز شدن و هماهنگ شدن با فناوری‌های جدید، به عهده بگیرند (ساهو^۲، ۲۰۰۸). در این شرایط کتابخانه‌ها مؤسسات فرهنگی و اجتماعی هستند که در تغییر و تحول در جامعه اطلاعاتی، با هدف جمع‌آوری، حفظ، خدمت به اطلاعات، تأمین نیازهای اطلاعاتی جامعه و تمرکز بر اطلاعات، تأثیر اساسی دارند (یilmaz^۳، ۲۰۱۰). دانشگاه‌ها و کتابخانه‌های دانشگاهی سهم بزرگ و انکارناپذیری در امر توسعه علمی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی جامعه دارند. رسالت کتابخانه دانشگاهی، ارائه خدمات اطلاع‌رسانی در حمایت از تعلیم، پژوهش و اهداف خدمات عمومی دانشگاه است. کتابخانه‌های دانشگاهی در جوامع مختلف بر ارتقاء کیفیت آموزش عالی و توسعه همه‌جانبه کشورها نقش بسزایی دارند. با درک این مفهوم، نزدیک به نیم‌قرن است که کتابخانه‌های دانشگاهی سنجش کیفیت و اثربخشی و ارزیابی خدمات خود را مورد توجه قرار داده‌اند. سنجش کیفیت خدمات، پیش‌زمینه ضروری در برنامه‌ریزی جهت بهبود کیفی خدمات سازمان‌هاست. استفاده‌کنندگان از خدمات سازمان‌های مختلف، انتظاراتی در مورد خدمات دریافتی دارند و رمز دستیابی سازمان به کیفیت مطلوب خدمات، ارائه خدمات و عملکردهایی است که مطابق با انتظارات یا حتی فراتر از انتظارات استفاده‌کنندگان باشد (بهارى موفق و همکاران، ۱۳۹۵).

چگونگی عملکرد خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی جلوه‌ای از یک جامعه اطلاعاتی و جهانی است که با گردآوری و ذخیره‌سازی اطلاعات و دانش، نقش مهمی در بازبینی، بازخوانی و ارزش‌گذاری در تبدیل اطلاعات به دانش داشته، و در نهایت منجر به تولیدات معرفتی می‌شود. خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی در فراهم‌آوری، سازماندهی، آموزش نحوه استفاده از اطلاعات و نیز، تأمین خدمات به موقع، نیاز به تحول آگاهانه اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و تغییر در ساختارهای شغلی، صنعت اطلاعات، بازار و کارکنان اطلاعات دارد. این تحول‌های آگاهانه با در نظر گرفتن نظام اقتصاد جهانی و نزدیکی فرهنگی کشورها و رشد نگرش‌های جامعه مدنی و عمومیت یافتن جهش دانش فنی، نیاز به شناسایی و تبیین مولفه‌های خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی در چنین محیطی دارد. به نظر می‌رسد، خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سهم عمده‌ای در شکل‌گیری جامعه اطلاعاتی و جامعه جهانی به منظور جریان دسترسی‌پذیری، فراهم‌سازی مجرای

1. Zill Hart
2. Sahu
3. Yilmaz

مناسب انتقال و سامان بخشی تولیدات اطلاعاتی و دانشی دارد.

بنابراین، با توجه به نفوذ و حاکمیت معیارهای جامعه اطلاعاتی و ابعاد جهانی شدن در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی، به ویژه در خدماتی که به گونه‌ای در تعامل با کاربران است، این سوال مطرح می‌شود که خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی دانشگاهی با تأکید بر معیارهای جامعه اطلاعاتی و ابعاد جهانی شدن، چه شاخص‌هایی دارد؟ میزان اهمیت این شاخص‌ها و مؤلفه‌های جامعه اطلاعاتی و جهانی شدن از دیدگاه پژوهشگران و اساتید آموزش عالی چقدر است؟ در نهایت بتوان با برآورد علمی از یافته‌های پژوهش، شاخص‌های خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی دانشگاهی را با تأکید بر معیارهای جامعه اطلاعاتی و ابعاد جهانی شدن شناسایی و تبیین نمود.

۲. پیشینه پژوهش

محمد دوست و عالی‌شاهی (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان «نگرشی بر مؤلفه‌های جامعه اطلاعاتی: فرصت‌ها و چالش‌های ساختاری جامعه اطلاعاتی با تأکید بر جمهوری اسلامی ایران»، نشان دادند که در عصر کنونی، اطلاعات، به نماد عصری مبدل گردیده که ما در آن زندگی می‌کنیم. امروزه بارها سخن از انفجار اطلاعاتی، انقلاب، تکنولوژی اطلاعاتی و حتی جامعه اطلاعاتی به میان می‌آید. اصطلاح جامعه اطلاعاتی، بازگوکننده توسعه تکنولوژی‌های نوین اطلاعاتی و تجدید سازمان جامعه، پیرامون جریان اطلاعات است. امروزه اطلاعات در تمام صور خود به کمک شبکه‌های انفورماتیک، با سرعتی بیش از پیش در دسترس است. این روند با توجه به کاربرد روزافزون بزرگراه‌های اطلاعاتی، در حال سرعت گرفتن بوده و اطلاعات به عنوان يك كالای قیمتی، در عرصه تمدن کنونی جهان ظاهر می‌شود. استقرار این جامعه، سبب ایجاد صنایع، مشاغل و محصولات تازه می‌گردد؛ واقعیتی که زمینه‌های اقتصادی جامعه را با مظاهر جدیدی مواجه می‌کند.

سرفرازی و همکاران (۱۳۹۶) نیز در پژوهشی با عنوان «جهانی شدن و جامعه اطلاعاتی»، معتقدند که جهانی شدن یا جهان‌سازی، پدیده‌ای انکارناپذیر در عالم امروز است و با پیشرفت‌های روزافزون بشری به ویژه در عرصه علوم، فناوری، ارتباطات و اطلاعات، حمل و نقل و... عدم آن محال به نظر می‌رسد. جهان هر روز بیش از پیش به سوی تحقق تدریجی این امر گام برمی‌دارد. اصطلاح جهانی شدن در گذشته به عنوان یک اصطلاح جدی و جا افتاده علمی، کمتر مورد توجه و کاربرد بود و به طور عمده از اواسط دهه ۱۹۸۰ به عنوان یک اصطلاح علمی مورد استفاده قرار گرفت. جهانی شدن، فن‌آوری اطلاعات و سرعت تحولات، برخی از چالش‌های عصر جدید هستند. همانطور که خون مهم‌ترین عنصر حیات انسان است، اطلاعات نیز خون جامعه اطلاعاتی محسوب

می‌شود. از آنجایی که در جهان هستی همه چیز در حال تغییر و تحول است، لذا، اطلاعات کهنه نیز باید مرتب نو شوند. شتاب افزایش اطلاعات در جامعه اطلاعاتی، شتابی تند شونده است که توقف و کندی در آن راه ندارد؛ زیرا در غیر این صورت جامعه از حرکت ایستاده و خواهد مرد. اطلاعات یا دانش بشری با چنان سرعتی افزایش می‌یابد که به آن عصر انفجار اطلاعات می‌گویند.

بهراری موفق و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان «ارزیابی کیفیت خدمات کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی همدان با استفاده از ابزار لیب کوال»، نشان دادند که کتابخانه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی، به عنوان مراکز تأمین و اشاعه اطلاعات تخصصی برای جامعه پزشکی کشور، اهمیت ویژه‌ای دارند. در بعد تأثیر خدمات، کتابخانه‌های مرکزی و بیمارستانی بیشترین شکاف کفایت، و از لحاظ شکاف برتری، کتابخانه دانشکده‌های دندانپزشکی (۳/۲۰-)، مرکزی (۲/۳۷-) و پرستاری (۲/۲۱-) دارای بیشترین عمق شکاف بودند.

کریمیان و احمدوند (۱۳۹۱) نیز در پژوهشی با عنوان «جامعه اطلاعاتی، هویت فرهنگی و رسالت دانشگاه‌ها»، معتقدند که در افق چشم‌انداز بیست ساله، ایران کشوری است توسعه‌یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه، با هویت اسلامی و انقلابی، الهام‌بخش در جهان اسلام و با تعامل سازنده و موثر در روابط بین‌الملل...». در مهم‌ترین سند توسعه ملی کشور، بر تقویت فرهنگ ایرانی- اسلامی، ضرورت برخورداری از فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطات سازنده بین‌المللی به عنوان شاخصه‌های قدرت و توان ملی به وضوح تأکید شده است. به ویژه آنکه تحولات پرشتاب فناوری‌های اطلاعاتی در عصر جدید، علاوه بر ابعاد فنی و دانشی آن، تأثیرات فرهنگی- اجتماعی عمیقی را در جامعه اطلاعاتی امروز به دنبال داشته و زمینه ارتباطات وسیع بین‌فرهنگی جوامع را فراهم کرده است. ظهور فناوری‌های نوین اطلاعات و ارتباطات، از سویی امکان بروز هویت‌های واگرای منطقه‌ای را فراهم کرده و از سوی دیگر، نوعی هم‌گرایی جهانی را در عرصه فرهنگ و هویت در پی داشته است.

کلوچکوا و همکاران^۱ (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان «توسعه روند اطلاعات جامعه در شرایط جهانی‌سازی»، معتقدند که، اصطلاحات اقتصاد جهانی و توسعه جامعه اطلاعاتی برای بهبود رقابت‌پذیری اقتصاد، توانمندسازی ادغام آن در اقتصاد سیستم جهانی، بهبود کارایی مدیریت دولتی و خودگردان محلی بسیار مهم است. جامعه اطلاعاتی مرحله‌ای از توسعه اجتماعی است که فناوری اطلاعات و اطلاعات در همه زمینه‌های زندگی عمومی دارای موقعیت پیشرو است. دامنه و سطح

توسعه جامعه اطلاعاتی تعیین شده یک کشور، در فضاهاى اقتصادى، سياسى و اجتماعى جهانى است. در حال حاضر، هيچ جايگزينى براى توسعه جامعه اطلاعاتى وجود ندارد. افزايش استفاده از فناورى هاى اطلاعاتى و ارتباطى پيش شرط انتقال به يك ساختار اقتصادى جديد، عامل رشد كيفيت زندگى شهروندان و بهره ورى اقتصاد، به عنوان ابزارى براى محافظت از منافع مى است.

کومار (۲۰۱۶) در پژوهشى با عنوان «نقش متخصصان علوم کتابدارى و اطلاع رسانى در جامعه اطلاعاتى»، نشان دادند که تحولات فناورى اطلاعات و ارتباطات و فناورى هاى ديجيتالى، فرصت هاى گسترده اى را در اختيار متخصصان کتابخانه قرار داده است تا از موانع تخصصى عبور کرده و امکان دسترسى بهتر به اطلاعات را گسترش داده و ديد متخصصان را ارتقاء دهند. در هند متخصصان کتابخانه در يادگيرى مهارت هاى ديجيتالى و مقابله با انقلاب فناورى، با چالش هاى زيادى روبرو هستند. مسئوليت کتابداران، مدارس کتابدارى و اطلاع رسانى و انجمن هاى تخصصى براى تأمين نيازهاى آينده جامعه، با چالش هاى روبرو خواهد بود.

بالينا^۱ (۲۰۱۴) در پژوهشى با عنوان «کتابخانه هاى عمومى تسهيل کنندگان جامعه اطلاعاتى و زيرساخت هاى الکترونيکى در لتونى»، نشان دادند که رشد اقتصادى و رقابت مى کاملاً مربوط به رشد جامعه اطلاعاتى مى شوند. در چند سال گذشته نقش کتابخانه هاى عمومى به طور قابل ملاحظه اى افزايش يافته و کتابخانه ها به پيشرفت جامعه اطلاعاتى در لتونى کمک شايانى کرده اند. استفاده از خدمات کتابخانه در سال ۲۰۱۱ هرگز در حد خودش نبوده است؛ يعنى ۴۲٪ جمعيت از کاربران فعال کتابخانه بودند و ۹۰٪ آنان از اينترنت استفاده مى کردند. امروزه شبکه کتابخانه عمومى در لتونى، شبکه اى قوى از اطلاعات، دانش و مراکز جمعى را فراهم آورده که عمدتاً از سوى جامعه درخواست شده اند.

آنچه از مرور تحقيقات پيشين بدست مى آيد اين است که، کتابخانه ها يکى از موسساتى هستند که روى دگرگونى و فرايند جامعه اطلاعاتى تأثيرگذار هستند. پيوند مستقيمى بين جامعه اطلاعاتى و کتابخانه ها وجود دارد که ويژگى اصلى جامعه اطلاعات همين ارتباط دوسويه است. کتابخانه ها به عنوان مکان هاى محسوب مى شوند که اطلاعات را گردآورى، ذخيره، نگهدارى و ارائه نموده و دانش را به صورت جمع آورى شده و به تدريج انتقال و اشاعه مى دهند. بنابر اين، مطالعات گسترده اى در حوزه کتابخانه ها و جامعه اطلاعاتى صورت گرفته است. اما پژوهشى در مورد اينکه خدمات کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانى دانشگاهى با تأکيد بر معيارهاى جامعه اطلاعاتى و ابعاد جهانى شدن،

چه شاخص‌هایی دارا است؟ و میزان اهمیت این شاخص‌ها و مؤلفه‌های جامعه اطلاعاتی و جهانی‌شدن از دیدگاه پژوهشگران و اساتید آموزش عالی چقدر است؟ انجام نشده است. در حالی که نقش گسترده کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی در فرآیند جهانی‌شدن و جامعه اطلاعاتی، و بررسی میزان موفقیت کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی در هم‌گامی با نیازهای جهانی‌شدن و جامعه اطلاعاتی بسیار با ارزش است؛ چراکه معرف جایگاه واقعی این نهادهای اطلاعاتی کشور، در راستای هماهنگی با جامعه اطلاعاتی و جهانی می‌باشد.

۳. روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کاربردی بوده و به روش کیفی با رویکرد دلفی انجام شده است. پنل دلفی با مشارکت متخصصان که در موضوع پژوهش دارای دانش و تخصص بودند، انتخاب شدند. جامعه پژوهش شامل ۱۰ نفر از اساتید و خبرگان دانشگاه‌های مختلف در زمینه جامعه اطلاعاتی و جهانی‌شدن متخصص بوده و روش نمونه‌گیری در بخش کیفی پژوهش از نوع نمونه‌گیری هدف‌دار است. بنابراین، اعضای پنل براساس نمونه‌گیری مبتنی بر هدف انتخاب شدند. مفاهیم اصلی به عنوان پایه و اساس، با بهره‌گیری از نتایج پژوهش‌های پیشین به روش تحلیل محتوا، به صورت پرسشنامه بدون ساختاریافته تهیه و پس از انجام ۳ دور دلفی براساس میزان بازخورد کنترل شده و اجماع نظرات متخصصین، پرسشنامه ساختاریافته با طیف لیکرت پنج گزینه‌ای با مقیاس «بسیار با اهمیت، با اهمیت، تا حدودی با اهمیت، کم اهمیت، و بدون اهمیت» تدوین شده است. روایی پژوهش، روایی محتوایی - صوری بوده و پایایی آن پس از تأیید اساتید و اطمینان از کارایی آن در پوشش اهداف پژوهش تحت تأثیر میزان پاسخ‌دهی قرار گرفته است. اطلاعات کسب‌شده پس از ۳ دور دلفی، با استفاده از شاخص‌های توصیفی و استنباطی انجام و سپس، تصمیم‌گیری و تصویب شده است. برای تعیین میزان اتفاق نظر میان اعضای پنل، از ضریب هماهنگی کندال استفاده شده که در هر دور نسبت به دور قبلی بهبود داشته است و پس از توافق نظر در مورد میزان اهمیت شاخص‌ها، فرایند دلفی متوقف شده است.

۴. یافته‌ها

سؤال پژوهش: شناسایی و تبیین مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی دانشگاهی بر اساس معیارهای جامعه اطلاعاتی و ابعاد جهانی‌شدن از دیدگاه پژوهشگران و اساتید آموزش عالی با رویکرد دلفی چگونه است؟

از آنجایی که در هر پژوهشی مرحله تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات اهمیت زیادی دارد،

پژوهش حاضر پس از انجام مراحل روش دلفی، مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی بر اساس معیارهای جامعه اطلاعاتی و ابعاد جهانی شدن در جدول شماره (۱) آمده است.

جدول ۱- شاخص‌ها و گویه‌های مورد استفاده براساس میزان اهمیت از دیدگاه پژوهشگران و اساتید دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی

ردیف	مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی	معیار و زیرمعیار جامعه اطلاعاتی	میانگین	تفاوت میانگین دور دوم و دور سوم
تحول ساختار شغلی صنعت اطلاعات				
۱	میزان اهمیت خدمات اطلاع‌رسانی در	توزیع الکترونیکی و رشد سامانه‌های بازیابی اطلاعات	۴,۱	۰,۰۰
۲		افزایش جستجوی کاربران	۴,۵	۰,۱
۳		افزایش دسترسی‌پذیری به پایگاه‌های اطلاعاتی	۴,۲۵	۰,۰۵
۴	میزان اهمیت فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در	توزیع الکترونیکی و رشد سامانه‌های بازیابی اطلاعات	۳,۹۰	۰,۰۵
۵		افزایش جستجوی پیوسته توسط کاربران	۳,۷۴	۰,۰۴
۶		افزایش دسترسی‌پذیری به پایگاه‌های اطلاعاتی	۳,۶۲	۰,۱۲
۷	میزان اهمیت آموزش نحوه استفاده در	توزیع الکترونیکی و رشد سامانه‌های بازیابی اطلاعات	۴,۵۳	۰,۰۳
۸		افزایش جستجوی پیوسته توسط کاربران	۴,۳۵	۰,۰۲
۹		افزایش دسترسی‌پذیری به پایگاه‌های اطلاعاتی	۳,۹۴	۰,۰۴
۱۰	میزان اهمیت تأمین خدمات به موقع در	توزیع الکترونیکی و رشد سامانه‌های بازیابی اطلاعات	۳,۹۲	۰,۰۷
۱۱		افزایش جستجوی پیوسته توسط کاربران	۳,۸۹	۰,۰۹
۱۲		افزایش دسترسی‌پذیری به پایگاه‌های اطلاعاتی	۴,۸۲	۰,۰۲
تحول ساختار شغلی بازار اطلاعات				
۱۳	میزان اهمیت خدمات اطلاع‌رسانی در	تسهیل دسترسی بهره‌گیران داخلی و خارجی به اطلاعات مورد نیاز	۴,۶۳	۰,۰۳
۱۴		ایجاد پایگاه‌های داده بومی برای مصارف در سطح ملی و بین‌المللی از طریق گسترش منابع اطلاعاتی	۴,۶۸	۰,۰۳
۱۵		برقراری ارتباط با پایگاه‌های خارجی به منظور پشتیبانی پایگاه داخلی	۴,۷۷	۰,۰۲
۱۶	میزان اهمیت فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در	تسهیل دسترسی بهره‌گیران داخلی و خارجی به اطلاعات مورد نیاز	۴,۵۶	۰,۰۶
۱۷		ایجاد پایگاه‌های داده بومی برای مصارف در سطح ملی و بین‌المللی از طریق گسترش منابع اطلاعاتی	۴,۸۴	۰,۰۹
۱۸		برقراری ارتباط با پایگاه‌های خارجی به منظور پشتیبانی پایگاه داخلی	۴,۶۹	۰,۰۳
۱۹	میزان اهمیت آموزش نحوه استفاده در	تسهیل دسترسی بهره‌گیران داخلی و خارجی به اطلاعات مورد نیاز	۴,۵۴	۰,۰۴
۲۰		ایجاد پایگاه‌های داده بومی برای مصارف در سطح ملی و بین‌المللی از طریق گسترش منابع اطلاعاتی	۴,۴۲	۰,۰۲

ردیف	مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی	معیار و زیرمعیار جامعه اطلاعاتی	میانگین	تفاوت میانگین دور دوم و دور سوم
۲۱		برقراری ارتباط با پایگاه‌های خارجی به منظور پشتیبانی پایگاه داخلی	۴,۳۱	۰,۰۳
۲۲		تسهیل دسترسی بهره‌گیران داخلی و خارجی به اطلاعات مورد نیاز	۴,۴۹	۰,۰۴
۲۳	میزان اهمیت تأمین خدمات به موقع در	ایجاد پایگاه‌های داده بومی برای مصارف در سطح ملی و بین‌المللی از طریق گسترش منابع اطلاعاتی	۴,۵۲	۰,۰۱
۲۴		برقراری ارتباط با پایگاه‌های خارجی به منظور پشتیبانی پایگاه داخلی	۴,۴۶	۰,۰۲
تحول ساختار شغلی کارکنان اطلاعات				
۲۵	میزان اهمیت خدمات اطلاع‌رسانی در	برون‌گرایی هنگام کار	۴,۵۵	۰,۰۳
۲۶		تطابق‌پذیری	۴,۶۳	۰,۰۲
۲۷		وظیفه‌شناسی	۴,۳۱	۰,۰۳
۲۸	میزان اهمیت فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در	برون‌گرایی هنگام کار	۴,۳۲	۰,۰۱
۲۹		تطابق‌پذیری	۴,۸۴	۰,۰۳
۳۰		وظیفه‌شناسی	۴,۴۱	۰,۰۵
۳۱	میزان اهمیت آموزش نحوه استفاده در	برون‌گرایی هنگام کار	۴,۲۶	۰,۰۶
۳۲		تطابق‌پذیری	۴,۷۰	۰,۰۴
۳۳		وظیفه‌شناسی	۴,۶۵	۰,۰۴
۳۴	میزان اهمیت تأمین خدمات به موقع در	برون‌گرایی هنگام کار	۴,۲۴	۰,۰۳
۳۵		تطابق‌پذیری	۴,۴۵	۰,۰۳
۳۶		وظیفه‌شناسی	۴,۲۲	۰,۰۱
تحول آگاهانه اجتماعی آموزش از راه دور				
۳۷	میزان اهمیت خدمات اطلاع‌رسانی در	استفاده از فناوری‌های فنی در راستای سودمندی و پویایی ارتباط دوجانبه بین کاربر و سیستم از طریق آموزش خودآموز به شیوه فراگیر	۴,۳۲	۰,۰۲
۳۸		دسترسی غیرحضوری به مطالب	۴,۱۲	۰,۰۳
۳۹		ارتباط دوجانبه بین کاربر و سیستم از طریق آموزش خودآموز به شیوه فراگیر	۴,۳۵	۰,۰۵
۴۰	میزان اهمیت فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در	استفاده از فناوری‌های فنی در راستای سودمندی و پویایی	۴,۱۳	۰,۰۳
۴۱		دسترسی غیرحضوری به مطالب	۴	۰,۰۱
۴۲		استفاده از فناوری‌های فنی در راستای سودمندی و پویایی	۴,۳۳	۰,۰۳
۴۳	میزان اهمیت آموزش نحوه استفاده در	ارتباط دوجانبه بین کاربر و سیستم از طریق آموزش خودآموز به شیوه فراگیر	۴	۰,۰۰
۴۴		دسترسی غیرحضوری به مطالب	۴,۸۵	۰,۰۰
۴۵			۴	۰,۰۰

ردیف	مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی	معیار و زیرمعیار جامعه اطلاعاتی	میانگین	تفاوت میانگین دور دوم و دور سوم
۴۶	میزان اهمیت تأمین خدمات به موقع در	استفاده از فناوری‌های فنی در راستای سودمندی و پویایی	۴,۵	۰,۰۰
۴۷		ارتباط دوجانبه بین کاربر و سیستم از طریق آموزش خودآموز به شیوه فراگیر	۴,۳۱	۰,۰۱
۴۸		دسترسی غیرحضوری به مطالب	۴,۳۹	۰,۰۴
تحول آگاهانه اجتماعی کنفرانس‌های خبری از راه دور				
۴۹	میزان اهمیت خدمات	ایجاد بستر مناسب برای هم‌اندیشی و تبادل اطلاعات	۴,۲۰	۰,۰۰
۵۰	اطلاع‌رسانی در	ایجاد بستر مناسب برای افراد با منافع مشترک	۴	۰,۰۰
۵۱	میزان اهمیت فراهم‌آوری	ایجاد بستر مناسب برای هم‌اندیشی و تبادل اطلاعات	۴	۰,۰۰
۵۲	تسهیلات و امکانات در	ایجاد بستر مناسب برای افراد با منافع مشترک	۴,۶۵	۰,۰۵
۵۳	میزان اهمیت آموزش	ایجاد بستر مناسب برای هم‌اندیشی و تبادل اطلاعات	۴	۰,۰۰
۵۴	نحوه استفاده در	ایجاد بستر مناسب برای افراد با منافع مشترک	۴,۱۵	۰,۰۰
۵۵	میزان اهمیت تأمین	ایجاد بستر مناسب برای هم‌اندیشی و تبادل اطلاعات	۴	۰,۰۰
۵۶	خدمات به موقع در	ایجاد بستر مناسب برای افراد با منافع مشترک	۴,۱۵	۰,۰۰
تحول آگاهانه اجتماعی بازاریابی از طریق شبکه‌های رایانه‌ای				
۵۷	میزان اهمیت خدمات اطلاع‌رسانی در	کیفیت اطلاعات وبسایت	۴,۳۰	۰,۰۵
۵۸		کیفیت خدمات در بازاریابی شبکه‌ای	۴,۲۰	۰,۰۱
۵۹		انگیزش در بازاریابی شبکه‌ای	۴,۳۱	۰,۰۱
۶۰	میزان اهمیت فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در	کیفیت اطلاعات وبسایت	۴,۲۰	۰,۰۲
۶۱	میزان اهمیت آموزش نحوه استفاده در	کیفیت خدمات در بازاریابی شبکه‌ای	۴,۳۰	۰,۰۰
۶۲		انگیزش در بازاریابی شبکه‌ای	۴,۲۰	۰,۰۰
۶۳	میزان اهمیت تأمین خدمات به موقع در	کیفیت اطلاعات وبسایت	۴,۳۰	۰,۰۰
۶۴		کیفیت خدمات در بازاریابی شبکه‌ای	۴,۳۰	۰,۰۰
۶۵		انگیزش در بازاریابی شبکه‌ای	۴,۳۰	۰,۰۰
۶۶	میزان اهمیت فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در	کیفیت اطلاعات وبسایت	۴,۳۵	۰,۰۰
۶۷		کیفیت خدمات در بازاریابی شبکه‌ای	۴,۸۰	۰,۰۰
۶۸		انگیزش در بازاریابی شبکه‌ای	۴,۲۵	۰,۰۳
تحول اجتماعی مبتنی بر اطلاعات ایجاد شبکه اطلاعات				
۶۹	میزان اهمیت خدمات اطلاع‌رسانی در	بهبود و یک شکل کردن مکانیسم‌های ارتباطی بین سیستم‌های اطلاعاتی	۴	۰,۰۰
۷۰		ارتباط سریع و مستقیم پژوهشگران با یکدیگر با نظارت از راه دور	۴,۶۵	۰,۰۵
۷۱	میزان اهمیت فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در	بهبود و یک شکل کردن مکانیسم‌های ارتباطی بین سیستم‌های اطلاعاتی	۴,۳۶	۰,۰۱
۷۲	میزان اهمیت فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در	ارتباط سریع و مستقیم پژوهشگران با یکدیگر با نظارت از راه دور	۴,۲۸	۰,۰۴
۷۳		بهبود و یک شکل کردن مکانیسم‌های ارتباطی بین سیستم‌های اطلاعاتی	۴,۳۶	۰,۰۱

ردیف	مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی	معیار و زیرمعیار جامعه اطلاعاتی	میانگین	تفاوت میانگین دور دوم و دور سوم
۷۳	میزان اهمیت آموزش	بهبود و یک شکل کردن مکانیسم‌های ارتباطی بین سیستم‌های اطلاعاتی	۴,۲۳	۰,۰۳
۷۴	نحوه استفاده در	ارتباط سریع و مستقیم پژوهشگران با یکدیگر با نظارت از راه دور	۴,۳۲	۰,۰۲
۷۵	میزان اهمیت تأمین	بهبود و یک شکل کردن مکانیسم‌های ارتباطی بین سیستم‌های اطلاعاتی	۴,۲۷	۰,۰۲
۷۶	خدمات به موقع در	ارتباط سریع و مستقیم پژوهشگران با یکدیگر با نظارت از راه دور	۴,۶۲	۰,۰۲
تحول اجتماعی مبتنی بر اطلاعات ارتباطات الکترونیکی				
۷۷	میزان اهمیت خدمات	کاهش سلسله مراتب سازمانی و بوروکراسی با تاکید بر کاهش روابط انسانی	۴,۱۱	۰,۰۱
۷۸	اطلاع‌رسانی در	تربیت نیروی انسانی کارآمد و ماهر	۴,۴۲	۰,۰۲
۷۹		افزایش خدمت‌رسانی	۴,۳۴	۰,۰۴
۸۰	میزان اهمیت	کاهش سلسله مراتب سازمانی و بوروکراسی با تاکید بر کاهش روابط انسانی	۴,۲۳	۰,۰۳
۸۱	فراهم‌آوری تسهیلات	تربیت نیروی انسانی کارآمد و ماهر	۴,۳۹	۰,۰۴
۸۲	و امکانات در	افزایش خدمت‌رسانی	۴,۴۹	۰,۰۴
۸۳	میزان اهمیت آموزش	کاهش سلسله مراتب سازمانی و بوروکراسی با تاکید بر کاهش روابط انسانی	۴,۷۵	۰,۰۵
۸۴	نحوه استفاده در	تربیت نیروی انسانی کارآمد و ماهر	۴,۸۲	۰,۰۲
۸۵		افزایش خدمت‌رسانی	۴,۶۷	۰,۰۲
۸۶	میزان اهمیت تأمین	کاهش سلسله مراتب سازمانی و بوروکراسی با تاکید بر کاهش روابط انسانی	۴,۸	۰,۰۰
۸۷	خدمات به موقع در	تربیت نیروی انسانی کارآمد و ماهر	۴,۸۰	۰,۰۰
۸۸		افزایش خدمت‌رسانی	۴,۳۰	۰,۰۰
تحول سیاسی مبتنی بر مخاطبان متغیر و صرفاً مصرف‌کننده				
۸۹	میزان اهمیت خدمات	مخاطبان بدون هدف و بدون برنامه	۴,۲۰	۰,۰۰
۹۰	اطلاع‌رسانی در	مخاطبان بی‌اراده	۴,۵۵	۰,۰۰
۹۱	میزان اهمیت	مخاطبان بدون هدف و بدون برنامه	۴,۵۰	۰,۰۰
۹۲	فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در	مخاطبان بی‌اراده	۴,۴۰	۰,۰۰
۹۳	میزان اهمیت آموزش	مخاطبان بدون هدف و بدون برنامه	۴,۲۵	۰,۰۰
۹۴	نحوه استفاده در	مخاطبان بی‌اراده	۴,۵۰	۰,۰۰
۹۵	میزان اهمیت تأمین	مخاطبان بدون هدف و بدون برنامه	۴,۷۰	۰,۰۰
۹۶	خدمات به موقع در	مخاطبان بی‌اراده	۴,۷۵	۰,۰۰

ردیف	مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی	معیار و زیرمعیار جامعه اطلاعاتی	میانگین	تفاوت میانگین دور دوم و دور سوم
تحول سیاسی در تدوین قانون حاکم بر مبادله اطلاعات				
۹۷	میزان اهمیت خدمات اطلاع‌رسانی در	اصل به رسمیت شناختن حقوقی داده پیام	۴,۶۰	۰,۰۰
۹۸		اصول حاکم بر امضای اسناد الکترونیکی	۴,۲۵	۰,۰۰
۹۹		مقبولیت و قدرت اثباتی اسناد الکترونیکی	۴,۸۳	۰,۰۰
۱۰۰	میزان اهمیت فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در	اصل به رسمیت شناختن حقوقی داده پیام	۴,۵۰	۰,۰۰
۱۰۱		اصول حاکم بر امضای اسناد الکترونیکی	۴,۶	۰,۰۰
۱۰۲		مقبولیت و قدرت اثباتی اسناد الکترونیکی	۴,۳۵	۰,۰۰
۱۰۳	میزان اهمیت آموزش نحوه استفاده در	اصل به رسمیت شناختن حقوقی داده پیام	۴,۵۰	۰,۰۰
۱۰۴		اصول حاکم بر امضای اسناد الکترونیکی	۴	۰,۰۰
۱۰۵		مقبولیت و قدرت اثباتی اسناد الکترونیکی	۴,۲۰	۰,۰۰
۱۰۶	میزان اهمیت تامین خدمات به موقع در	اصل به رسمیت شناختن حقوقی داده پیام	۴,۳۰	۰,۰۰
۱۰۷		اصول حاکم بر امضای اسناد الکترونیکی	۴,۳۰	۰,۰۰
۱۰۸		مقبولیت و قدرت اثباتی اسناد الکترونیکی	۴,۷۵	۰,۰۰
تحول فرهنگی در احساس تعلق به هویت و غنای دانش حقیقی				
۱۰۹	میزان اهمیت خدمات اطلاع‌رسانی در	احساس تعلق به هویت ملی	۴	۰,۰۰
۱۱۰		تولیدات سخت دیجیتال	۴,۶۵	۰,۰۰
۱۱۱	میزان اهمیت فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در	احساس تعلق به هویت ملی	۴,۸۰	۰,۰۰
۱۱۲		تولیدات سخت دیجیتال	۴,۲۰	۰,۰۰
۱۱۳	میزان اهمیت آموزش نحوه استفاده در	احساس تعلق به هویت ملی	۴,۳۰	۰,۰۰
۱۱۴		تولیدات سخت دیجیتال	۴,۲۰	۰,۰۰
۱۱۵	میزان اهمیت تامین خدمات به موقع در	احساس تعلق به هویت ملی	۴,۳۰	۰,۰۰
۱۱۶		تولیدات سخت دیجیتال	۴,۶۰	۰,۰۰
ابعاد و گویه‌های ابعاد جهانی‌شدن				
بعد اقتصادی				
۱۱۷	میزان اهمیت خدمات اطلاع‌رسانی در	نظام بازار آزاد اقتصاد جهانی	۴,۵۰	۰,۰۰
۱۱۸		حذف موانع و مرزهای اقتصادی	۴,۲۲	۰,۰۰
۱۱۹	میزان اهمیت فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در	نظام بازار آزاد اقتصاد جهانی	۴,۶۷	۰,۰۰
۱۲۰		حذف موانع و مرزهای اقتصادی	۴,۵۰	۰,۰۰
۱۲۱	میزان اهمیت آموزش نحوه استفاده در	نظام بازار آزاد اقتصاد جهانی	۴,۵۹	۰,۰۰
۱۲۲		حذف موانع و مرزهای اقتصادی	۴	۰,۰۰
۱۲۳	میزان اهمیت تامین خدمات به موقع در	نظام بازار آزاد اقتصاد جهانی	۴,۲۰	۰,۰۱
۱۲۴		حذف موانع و مرزهای اقتصادی	۴,۷۰	۰,۰۰

ردیف	مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی	معیار و زیرمعیار جامعه اطلاعاتی	میانگین	تفاوت میانگین دور دوم و دور سوم
بعد فرهنگی				
۱۲۵	میزان اهمیت خدمات اطلاع‌رسانی در	نزدیکی فرهنگی کشورها با توجه به جهانی‌شدن	۴,۲۲	۰,۰۱
۱۲۶		تاثیرپذیری و تاثیرگذاری مقوله‌های هویتی در گستره جهانی	۴,۳۵	۰,۰۵
۱۲۷		پیدایش منابع هویت‌ساز جهانی	۴,۸۰	۰,۰۵
۱۲۸	میزان اهمیت فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در	نزدیکی فرهنگی کشورها با توجه به جهانی‌شدن	۴,۳۲	۰,۰۳
۱۲۹		تاثیرپذیری و تاثیرگذاری مقوله‌های هویتی در گستره جهانی	۴,۶۰	۰,۰۱
۱۳۰		پیدایش منابع هویت‌ساز جهانی	۴,۱۷	۰,۰۰
۱۳۱	میزان اهمیت آموزش نحوه استفاده در	نزدیکی فرهنگی کشورها با توجه به جهانی‌شدن	۴,۸۴	۰,۰۰
۱۳۲		تاثیرپذیری و تاثیرگذاری مقوله‌های هویتی در گستره جهانی	۴,۶۱	۰,۰۰
۱۳۳		پیدایش منابع هویت‌ساز جهانی	۴,۱۸	۰,۰۰
۱۳۴	میزان اهمیت تأمین خدمات به موقع در	نزدیکی فرهنگی کشورها با توجه به جهانی‌شدن	۴,۲۰	۰,۰۰
۱۳۵		تاثیرپذیری و تاثیرگذاری مقوله‌های هویتی در گستره جهانی	۴,۵۵	۰,۰۰
۱۳۶		پیدایش منابع هویت‌ساز جهانی	۴,۶۶	۰,۰۳
بعد اجتماعی – سیاسی				
۱۳۷	میزان اهمیت خدمات اطلاع‌رسانی در	رشد نگرش‌های جامعه مدنی	۴,۲۰	۰,۰۰
۱۳۸		ظهور سازمان‌های بشردوستانه همچون حقوق بشر و محیط زیست	۴,۶۱	۰,۰۰
۱۳۹		گسستن مرزها و نزدیکی بیشتر گفتمان‌ها به یکدیگر با توجه به نفوذ رسانه‌های جهانی	۴,۲۲	۰,۰۰
۱۴۰	میزان اهمیت فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در	رشد نگرش‌های جامعه مدنی	۴,۱۵	۰,۰۰
۱۴۱		ظهور سازمان‌های بشردوستانه همچون حقوق بشر و محیط زیست	۴,۵۱	۰,۰۰
۱۴۲		گسستن مرزها و نزدیکی بیشتر گفتمان‌ها به یکدیگر با توجه به نفوذ رسانه‌های جهانی	۴,۵۰	۰,۰۰
۱۴۳	میزان اهمیت آموزش نحوه استفاده در	رشد نگرش‌های جامعه مدنی	۴	۰,۰۰
۱۴۴		ظهور سازمان‌های بشردوستانه همچون حقوق بشر و محیط زیست	۴,۶۵	۰,۰۰
۱۴۵		گسستن مرزها و نزدیکی بیشتر گفتمان‌ها به یکدیگر با توجه به نفوذ رسانه‌های جهانی	۴,۲۴	۰,۰۰
۱۴۶	میزان اهمیت تأمین خدمات به موقع در	رشد نگرش‌های جامعه مدنی	۴,۸۰	۰,۰۰
۱۴۷		ظهور سازمان‌های بشردوستانه همچون حقوق بشر و محیط زیست	۴,۲۲	۰,۰۰
۱۴۸		گسستن مرزها و نزدیکی بیشتر گفتمان‌ها به یکدیگر با توجه به نفوذ رسانه‌های جهانی	۴,۴۴	۰,۰۰

ردیف	مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی	معیار و زیرمعیار جامعه اطلاعاتی	میانگین	تفاوت میانگین دور دوم و دور سوم
بعد علمی و فناوری				
۱۴۹	میزان اهمیت خدمات اطلاع‌رسانی در	عمومیت یافتن رایانه‌ها با توجه به انقلاب علمی و جهش دانش فنی	۴,۲۵	۰,۰۰
۱۵۰		توسعه ارتباطات جمعی	۴,۱۸	۰,۰۰
۱۵۱		آموزش همراه	۴,۶۵	۰,۰۰
۱۵۲		تجارت و مبادله آزاد اطلاعات	۴,۵۶	۰,۰۰
۱۵۳	میزان اهمیت فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در	عمومیت یافتن رایانه‌ها با توجه به انقلاب علمی و جهش دانش فنی	۴,۵۲	۰,۰۰
۱۵۴		توسعه ارتباطات جمعی	۴,۵۶	۰,۰۰
۱۵۵		آموزش همراه	۴,۵۲	۰,۰۰
۱۵۶		تجارت و مبادله آزاد اطلاعات	۴,۱۸	۰,۰۰
۱۵۷	میزان اهمیت آموزش نحوه استفاده در	عمومیت یافتن رایانه‌ها با توجه به انقلاب علمی و جهش دانش فنی	۴,۶۳	۰,۰۰
۱۵۸		توسعه ارتباطات جمعی	۴,۱۵	۰,۰۰
۱۵۹		آموزش همراه	۴,۱۸	۰,۰۰
۱۶۰		تجارت و مبادله آزاد اطلاعات	۴,۲۸	۰,۰۰
۱۶۱	میزان اهمیت تامین خدمات به موقع در	عمومیت یافتن رایانه‌ها با توجه به انقلاب علمی و جهش دانش فنی	۴,۲۸	۰,۰۰
۱۶۲		توسعه ارتباطات جمعی	۴,۵۲	۰,۰۰
۱۶۳		آموزش همراه	۴,۶۵	۰,۰۰
۱۶۴		تجارت و مبادله آزاد اطلاعات	۴,۱۲	۰,۰۰

با توجه به جدول شماره (۱)، مولفه‌های خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی براساس ۱۱ معیار جامعه اطلاعاتی عبارت است از: تحول ساختار شغلی صنعت اطلاعات، تحول ساختار شغلی بازار اطلاعات، تحول ساختار شغلی کارکنان اطلاعات، تحول آگاهانه اجتماعی آموزش از راه دور، تحول آگاهانه اجتماعی کنفرانس‌های خبری از راه دور، تحول آگاهانه اجتماعی بازاریابی از طریق شبکه‌های رایانه‌ای، تحول اجتماعی مبتنی بر اطلاعات ایجاد شبکه اطلاعات، تحول اجتماعی مبتنی بر اطلاعات ارتباطات الکترونیکی، تحول سیاسی مبتنی بر مخاطبان منفعل و صرفاً مصرف‌کننده، تحول سیاسی در تدوین قانون حاکم بر مبادله اطلاعات، تحول فرهنگی در احساس تعلق به هویت و غنای دانش حقیقی؛ و نیز مولفه‌های خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی براساس ۴ بُعد جهانی شدن عبارت است از: بعد اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی-سیاسی، علمی و فناوری که در ۳ دور پنل دلفی انجام شد و ۱۶۴ شاخص شناسایی و تبیین گردید. بالاترین میانگین‌ها به این شرح است: تأمین

خدمات به موقع در افزایش دسترس‌پذیری به پایگاه‌های اطلاعاتی با $4/82$ درصد در معیار تحول ساختار شغلی صنعت اطلاعات؛ فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در ایجاد پایگاه‌های داده بومی برای مصارف در سطح ملی و بین‌المللی از طریق گسترش منابع اطلاعاتی با $4/84$ درصد در معیار تحول ساختار شغلی بازار اطلاعات؛ فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در تطابق‌پذیری با $4/84$ درصد در معیار تحول ساختار شغلی کارکنان اطلاعات؛ آموزش نحوه استفاده در ارتباط دوجانبه کاربر و سیستم از طریق آموزش خودآموز به شیوه فراگیر با $4/85$ درصد در معیار تحول آگاهانه اجتماعی آموزش از راه دور؛ فراهم‌آوری امکانات و تسهیلات و امکانات در ایجاد بستر مناسب برای افراد با منافع مشترک با $4/65$ درصد در معیار تحول آگاهانه اجتماعی کنفرانس‌های خبری از راه دور؛ تأمین خدمات به موقع در کیفیت خدمات بازاریابی شبکه‌ای با $4/80$ درصد در معیار تحول آگاهانه اجتماعی بازاریابی از طریق شبکه‌های رایانه‌ای؛ خدمات اطلاع‌رسانی در ارتباط سریع و مستقیم پژوهشگران با یکدیگر با نظارت از راه دور با $4/65$ درصد در معیار تحول اجتماعی مبتنی بر اطلاعات ایجاد شبکه اطلاعات؛ آموزش نحوه استفاده در تربیت نیروی انسانی کارآمد و ماهر با $4/82$ درصد در معیار تحول اجتماعی مبتنی بر اطلاعات ارتباطات الکترونیکی؛ تأمین خدمات به موقع در مخاطبان بدون هدف و برنامه با $4/70$ درصد در معیار تحول سیاسی مبتنی بر مخاطبان منفعل و صرفاً مصرف‌کننده؛ خدمات اطلاع‌رسانی در مقبولیت و قدرت اثباتی اسناد الکترونیکی با $4/83$ درصد در معیار تحول سیاسی در تدوین قانون حاکم بر مبادله اطلاعات؛ فراهم‌آوری تسهیلات و امکانات در احساس تعلق به هویت ملی با $4/80$ درصد در معیار تحول فرهنگی در احساس تعلق به هویت و غنای دانش حقیقی. همچنین، تأمین خدمات به موقع در حذف موانع و مرزهای اقتصادی با $4/70$ درصد در بعد اقتصادی؛ آموزش نحوه استفاده در نزدیکی فرهنگی کشورها با توجه به جهانی شدن با $4/84$ درصد در بعد فرهنگی؛ تأمین خدمات به موقع در رشد نگرش‌های جامعه مدنی با $4/80$ درصد در بعد اجتماعی-سیاسی؛ خدمات اطلاع‌رسانی در آموزش همراه با $4/65$ درصد؛ و تأمین خدمات به موقع در آموزش همراه با $4/65$ درصد در بعد علمی و فناوری، بالاترین میزان اهمیت در جهانی شدن خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی از دیدگاه اساتید آموزش عالی را نشان داده است.

برای تعیین میزان اتفاق نظر میان اعضای پنل، می‌توان از ضریب همابستگی کندال استفاده کرد. ضریب همابستگی کندال مقیاسی برای تعیین درجه همابستگی و موافقت میان چندین دسته رتبه مربوط به N شیء است. در حقیقت با استفاده از این مقیاس می‌توان همبستگی رتبه‌ای میان K مجموعه رتبه را یافت. ضریب همابستگی کندال نشان می‌دهد افرادی که چند مقوله را براساس اهمیت آن‌ها مرتب کرده‌اند، اساساً معیارهای مشابهی را برای قضاوت درباره اهمیت هر یک از

مقوله‌ها به کار برده و از این لحاظ با یکدیگر اتفاق نظر دارند. این مقیاس با استفاده از فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$W = \frac{S}{\frac{1}{12} K^2 (N^3 - N)}$$

$$S = \sum_j (R_j - \frac{\sum_j R_j}{N})^2$$

که در این رابطه:

R_j = مجموع رتبه‌های مربوط به یک عامل

K = تعداد مجموعه‌های رتبه‌ها (تعداد خبرگان)

N = تعداد عوامل رتبه‌بندی شده

S = حاصل جمع مربعات انحرافات R_j ها از میانگین R_j ها.

جدول ۲- مقادیر ضریب هماهنگی کندال برای سه راند روش دلفی

کد خبرگان	دور اول	دور دوم	دور سوم
۱	۰,۲۶۹	۰,۵۸۶	۰,۷۰۶
۲	۰,۲۸۳	۰,۶۳۴	۰,۷۱۰
۳	۰,۱۷۹	۰,۶۲۸	۰,۷۴۱
۴	۰,۰۰۹	۰,۵۴۹	۰,۷۰۷
۵	۰,۱۳۰	۰,۵۷۲	۰,۷۶۱
۶	۰,۰۴۵	۰,۵۴۹	۰,۷۰۶
۷	۰,۳۳۰	۰,۶۶۸	۰,۷۱۰
۸	۰,۰۰۹	۰,۶۵۵	۰,۷۴۹
۹	۰,۰۶۸	۰,۶۸۵	۰,۷۶۱
۱۰	۰,۴۱۸	۰,۶۰۱	۰,۷۳۶

جدول شماره (۲) میزان اتفاق نظر میان اعضای پنل با استفاده از ضریب هماهنگی کندال را نشان می‌دهد که در هر دور نسبت به دور قبلی بهبود داشته و پس از توافق نظر در مورد میزان اهمیت شاخص‌ها، فرایند دلفی متوقف شده است.

۵. نتیجه‌گیری

کتابخانه‌های دانشگاهی به‌عنوان مراکزی به‌شمار می‌روند که اهمیت فراوانی در تقویت توان اطلاعاتی دانشجویان و اساتید دانشگاه‌ها دارند. کتابخانه به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مشخصه‌های بارز بالندگی فرهنگ، تمدن و مایه گسترش دانش، آگاهی، اطلاعات و استحکام باور ملت‌ها است.

یکی از مهم‌ترین مشخصه‌های تأثیرگذار بر ایجاد یک مرکز قدرتمند دانشگاهی، تقویت کتابخانه دانشگاهی است که باید به‌عنوان فرآیند اتصال با کتابخانه‌های دانشکده‌ای توسعه یابد و خدمات اطلاع‌رسانی، مرجع و خدمات کتاب‌شناختی، اشاعه اطلاعات گزیده و خدمات آگاهی‌رسانی مستمر را فراهم آورد. کتابخانه دانشگاهی برای کارایی بهتر و اشتراك منابع با دیگر کتابخانه‌های دانشگاهی منطقه و سایر کتابخانه‌ها باید به تغییرات ناشی از فناوری‌های اطلاعاتی، رشد سریع اطلاعات و ظهور تنوع و اشکال مختلف منابع اطلاعاتی و نیازهای اطلاعاتی مراجعه‌کنندگان خود توجه ویژه داشته باشد. در واقع کتابداران مسئول رفع نیازهای اطلاعاتی در جامعه هستند و باید در سریع‌ترین زمان ممکن، وضعیت جامعه استفاده‌کننده از کتابخانه را تشخیص داده و اطلاعات و خدمات مناسب و مفید را برای آن‌ها فراهم آورند. کتابخانه‌هایی موفق خواهند بود که تغییرات ممکن را با توجه به متغیرهای تأثیرگذار پیش‌بینی نموده و با توجه به آن متغیرها، به اصلاحات لازم همت گمارند. با توجه به نتایج پژوهش حاضر، ترسیم فرایندها و پیاده‌سازی خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی براساس معیارهای جامعه اطلاعاتی و ابعاد جهانی شدن از دیدگاه پژوهشگران و اساتید آموزش عالی می‌تواند در یکپارچگی خدمات در سطح بین‌المللی و دریافت دقیق از محتوای تولید شده کمک نماید.

منابع

- بهارى موفق، ز.، حمیدی، ی.، گیتی، آ. (۱۳۹۵). ارزیابی کیفیت خدمات کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی همدان با استفاده از ابزار لیب کوال. *اطلاعرسانی نوین*، ۲(۱): ۵۴-۶۱.
- خوئینی، ف.، حضرتی، ی. (۱۳۸۸). بررسی میزان آشنایی و استفاده دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه از کتابخانه و اثرات آن بر موفقیت تحصیلی آنان. *پژوهشگر*، شماره ۱۵: ۲۰-۱۲.
- زبل هارت، س. (۱۳۷۹). *کتابخانه و جامعه اطلاعاتی: طرح مقدماتی از جامعه اطلاعاتی*. در: ترجمه ا. بزرگی، گزیده مقالات ایفلا ۹۸، زیر نظر ع. حری، به همت ت. ارجمند. تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران: ۶۰-۸۵.
- سرفرازی، م.، عمرانی صباغی، م.، کمانی نژاد، ع. (۱۳۹۶). *جهانی شدن و جامعه اطلاعاتی*. در: کنفرانس بین‌المللی چالش‌ها و راهکارهای مدیریت و توسعه اقتصادی، شماره ۱: ۱-۱۳.
- کریمیان، ز.، احمدوند، ع. (۱۳۹۱). *جامعه اطلاعاتی، هویت فرهنگی و رسالت دانشگاه‌ها. تحقیقات فرهنگی ایران*، شماره ۱۹: ۷۶-۴۷.
- محمد دوست، ع.، عالیشاهی، ع. (۱۳۹۷). *نگرشی بر مولفه‌های جامعه اطلاعاتی. راه‌آورد نور*، ۶۴(۸۱): ۷۹-۶۶.

References

- Bahari Movafagh, Z., Hamidi, Y. & Giti, A. (2016). Evaluating the quality of services of Hamadan University of Medical Sciences libraries using the LibQual tool. *Journal of Modern Information*, 2(1): 54-61. [in persian]
- Balina, S. (2014). Public libraries-facilitators of information society and e-inclusion in Latvia. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 109: 412-416.
<http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.12.482>
- Fagbe, A.O., Fagbe, T. & Folorunso-Ako, A.O. (2019). Diversity management practices in the academic libraries in the age of globalization. *European Journal of Research in Social Sciences*, 7(3). <http://doi.org/10.1177/2158244019900173>
- Gausul Hoq, K.M. (2017). Changing relationship between information society and libraries: A Review. *Journal of the Asiatic Society of Bangladesh*, 62(1): 87-99.
- Karimian, Z. & Ahmadvand, A. (2012). Information Society, Cultural Identity and the Mission of Universities. *Journal of Iranian Cultural Research*, no. 19: 47-76. [in persian]
- Khoeini, F. & Hazrati, Y. (2009). Studying the level of familiarity and use of the library by students of Islamic Azad University, Firoozkough Branch, and its effects on their academic success. *Pajouheshgar*, no. 15: 12-20. [in persian]
- Klochkova, E., Sadovnikova, N., Minashkin, V. & Darda, E. (2016). *Tendency Development of Information Society in conditions of Globalization*. In: 3rd international Multidisciplinary Scientific Conference on Social Science and Arts SGEM.
- Kumar, P.S. (2016). Role of Library and Information Science Professionals in the Knowledge Society. *Journal of Information*, 2(2): 10-17. <http://doi.org/10.18488/journal.104/2016.2.2/104.2.10.17>
- Mohammad Doost, A. & Alishahi, A. (2018). A Perspective on the Components of the Information Society. *Rahavard Noor*, 64(81): 66-79. [in persian]
- Nuut, A. (2004). *The role of libraries in a knowledge-based society*. In: 7th Congress of Baltic

- Librarians Diversity in Unity: Baltic libraries in the European Union.
- Oğuz, E.S. & Kurbanoglu, S. (2013). Strengthening social inclusion in multicultural societies through information literacy. *Bilgi Dünyası*, 14(2): 270-290. <http://doi.org/10.15612/BD.2013.121>
- Pareek, N. & Gangrade, A. (2016). Role of the libraries as information resources in globalization. *International Journal of Librarianship and Administration*, 7(1): 13-23. <http://doi.org/10.37745/ijliss.15/vol9n23040>
- Sahu, A.K. (Ed.). (2008). *Information Management in New Millennium: Opportunities and Challenges for Library Professionals*. Ess Ess Publications.
- Sarfarazi, M., Omrani Sabbaghi, M. & Komani Nejad, A. (2017). *Globalization and the Information Society*. In: International Conference on Challenges and Solutions in Management and Economic Development, no. 1: 13-1. [in persian]
- Yılmaz, B. (2010). Türkiye'nin bilgi toplumu politikasında kütüphane kurumuna yaklaşım. *Bilgi Dünyası*, 11(2): 263-289.
- ZeilHart, S. (1990). *Library and Information Society: A Preliminary Outline of the Information Society*. In: Translated by A. Bozorgi, Selected Articles of IFLA 98, Under the supervision of A. Horri, With the assistance of T. Arjmand. Tehran: National Library of the Islamic Republic of Iran: 60-85. [in persian]